

Nr 184

Av herr **Nelander m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till internationell hjälpverksamhet.*

Utöver de bidrag till internationell hjälpverksamhet, som Sverige lämnar och som redovisas i tredje huvudtiteln B (10) 6, bedrivs sedan många decennier tillbaka av svensk mission ett omfattande hjälparbete i länder, som betecknas som underutvecklade i materiellt avseende. Bland dessa länder kan särskilt nämnas Indien, Nepal, Sydamerika och Mexiko, Central- och Sydafrika (Rhodesia, Tanganyika, Belgiska Kongo, Franska Ekvatorialafrika), Etiopien.

Världsmissionen har utan tvivel genom sin skolverksamhet, sitt humanitära och evangelisatoriska arbete och framför allt genom sin människosyn fått vara med om att lägga grunden till den utveckling mot demokrati, som dessa länder för närvarande genomgår. I viss utsträckning utgör dess kulturella arbete också grunden och förutsättningen för den hjälpverksamhet, som nu bedrivs genom FN:s organ och genom bilateralt bistånd. Inte få av de politiska ledarna och ekonomiska föregångsmännen i dessa länder har fått sin grundläggande utbildning i missionens skolor.

Det är glädjande att konstatera, att svensk mission utgör en inte ringa del av världsmissionen. Av totalt 27 000 protestantiska missionärer var år 1955 1 508 svenskar. Även om jämförande statistiska uppgifter inte finns tillgängliga, skulle man dock våga påstå, att svensk mission väl hävdar sig i fråga om verkliga insatser på missionsfältet.

Enligt 1958 års statistik hade de svenska missionerna 1 662 småskolor och lägre folkskolor, i vilka 113 390 elever undervisades, 191 fullständiga folkskolor med 42 397 elever, 13 realskolor och läroverk med 2 723 elever. Därtill kommer specialskolor av olika typer: sjuksköterske- och barnmorskeskolor, blindskolor och framför allt yrkesskolor, sådana som skolor för träarbetare, mekaniker, murare och cementarbetare etc. I dessa yrkesskolor, vilkas antal uppgick till 15, undervisades 683 elever.

Som typexempel för det sistnämnda slaget av skolor kan nämnas den svenska yrkesskolan vid Mansimou, strax utanför Brazzaville i Kongorepubliken. Den har två avdelningar, en för möbelsnickare och en för bilmekaniker. Skolan är fyraårig och handhas av fem missionärer som lärare. Av dessa är en möbelsnickare och tapetserare, en bilmontör och en arkitekt

med examen från tekniska högskolan i Stockholm. Dessa svarar för den egentliga undervisningen tillsammans med ett antal afrikanska lärare och verkmästare. De två övriga missionärerna sköter administration och kontorsarbete. Skolan hade 80 elever läsåret 1958/59. Skolans rektor summerar i årsrapporten 1958: »Utbildning söker man i dagens Kongo. Utbildning får man också, även om inte i önskvärd utsträckning. Befintliga resurser förslår inte. Men både myndigheter och missioner gör allt som ligger inom möjlighetens gräns för att möta de ökade kraven på undervisning. Bristen på kvalificerat folk är skriande i denna tid, då afrikanerna alltmer övertar administrationen i detta land. Undervisningen i praktiskt arbete har inte värderats så synnerligen högt under gången tid. De senare årens utveckling med skärpta krav på produktion har åstadkommit en omvärdering av det manuella arbetet. Yrkesskolorna är överallt överfyllda. Stora skaror kan inte beredas plats.»

Detta rektorsuttalande är ingalunda typiskt blott för Kongo. Samma skulle kunna sägas om vilket annat ekonomiskt utvecklade land som helst. Av de cirka 19,5 miljoner kronor, som varje år användes för svenskt missionsändamål i dessa mindre väl utvecklade länder, torde cirka hälften gå till skolor, yrkesundervisning, sjukvård, etc. — alltså direkt för sådana ändamål, som det bilaterala biståndet från Sverige understöder.

I princip föreligger ingen väsentlig skillnad mellan missionernas kulturella arbete och det som bedrivs genom det bilaterala biståndet eller genom UNESCO. I de allra flesta fall arbetar missionerna som kulturorgan på inbjudan av de mottagande länderna, och verksamheten är helt inordnad i mottagarländernas kulturella arbete. De mottagande länderna bidrar i viss utsträckning till byggnadskostnader och även till driften. Missionerna diskriminerar aldrig studerande på grund av religionsbekännelse eller dylikt.

Motionärerna är av den uppfattningen, att några principiella hinder inte föreligger för att en del av det bilaterala svenska biståndet skulle kunna förmedlas till mottagarländerna av missionsorganisationerna, i den mån särskilda skäl föreligger härför. En omedelbar fördel ligger i öppen dag. I länder, där insatsen av olika skäl blott kan få en begränsad omfattning, skulle denna kunna förmedlas utan någon nämnvärd kostnad av någon i landet arbetande svensk missionsorganisation. Dessa organisationer kan ställa fack- och språkkunnigt folk till förfogande. Sådana medarbetare finns redan på platsen, varför rese- och utbildningskostnader bortfaller. Det är angeläget att fastslå denna principiella synpunkt, att missionerna kan förmedla svenskt tekniskt bistånd och att detta också bör kunna ske, då det medför ekonomiska eller andra fördelar.

Med beklagande måste man konstatera, att den svenska hjälpen måste följa språkgränser — inte minst beklagligt är detta därför att nöden och hjälpbehoven givetvis inte följer sådana gränser. Genom att utesluta länder, där engelska språket inte användes i någon större utsträckning, avgränsas

hela Latinamerika och Latinafrika — i senare fallet de länder som sannolikt kommer att växa fram ur de franska, belgiska och portugisiska kolonialväldena.

Dessa folk hyser en stark tilltro till det internationella hjälparbetet och bygger sin politiska utveckling i stor utsträckning på förhoppningen att kunna komma i åtnjutande av denna hjälp.

Motionärerna är medvetna om de svårigheter, som bristande språkkunskaper kan lägga i vägen för biståndsverksamheten. Men i detta sammanhang skulle de svenska missioner som arbetar inom dessa områden mycket väl kunna utnyttjas. Antingen skulle detta ske genom att missionerna ställde personal till förfogande eller på så sätt att missionen som sådan förmedlade hjälpen. Det föresvävar motionärerna som en möjlighet att sådan förmedlad hjälp skulle kunna bestå i vissa engångsinsatser, såsom utrustning av yrkesskolor med verktyg och maskiner, utrustning av sjukhus med material för undervisning etc.

Missionerna skulle ävenledes med fördel kunna vara behjälpliga vid utväljandet av stipendiater, som sändes till Sverige eller till skolor i mottagarlandet för vidareutbildning. I synnerhet skulle det vara värdefullt med denna medverkan, därför att missionärerna har så intim kännedom om personer och förhållanden. Detta skulle sålunda i viss mån vara en garanti för att de lämpligaste eleverna sändes. Vad beträffar stipendiater till Sverige vore förvisso en medverkan från missionerna värdefull, eftersom dessa även skulle kunna förmedla kontakter i Sverige. Det har visat sig, att stipendiater haft vissa svårigheter att få kontakter under sin vistelse här.

Då några större svenska insatser i fransk-, portugisisk- eller spansktalande länder sannolikt inte kommer i fråga, när det gäller svenskt tekniskt bistånd, anser motionärerna det angeläget, att dessa länder dock får tillfälle att sända stipendiater till Sverige i ungefär samma utsträckning som de engelsktalande områdena.

Det är motionärerna bekant, att Svenska missionsrådet, som representerar samtliga missionsorganisationer och missionerande kyrkor och samfund i vårt land, om så erfordras står till förfogande som förmedlingsorgan i sådan, ovan skisserad hjälpverksamhet.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte förorda, att av de medel, som från svensk sida på bilateral väg ställs till förfogande för tekniskt bistånd till underutvecklade länder, någon del må kunna användas till utrustning av redan i dessa länder befintliga, under den svenska missionen sorterande yrkesskolor och andra utbildningsanstalter och till nya sådana utbildningsinstitutioner och anstalter inom missionens ram vilka på grund av begränsade tillgångar icke kunnat förverkligas — alltefter prövning i

varje särskilt fall av Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd, samt

att vid utväljande av stipendiater från de nämnda länderna de kontaktmöjligheter utnyttjas, som Svenska missionsrådet förfogar över.

Stockholm den 26 januari 1960

Eric Nelander

Edvin Gustafsson
i Bogla

Sigfrid Löfgren

Märta Boman

Yngve Hamrin

Einar Rimmerfors

Ulla Lidman-Frostenson

Wald. Svensson
i Ljungskile

Åke Zetterberg

Erik Larsson
i Norderön

Gunnar Larsson
i Luttra

Axel Gustafsson
Borås

Lisa Johansson

Evert Svensson
Kungälv

Sam. B. Norup

Olof Hammar

Ove Gansmoe

Henning Carlsson

Arvid Nilsson
i Lönsboda

S. Rimås

Sven Gustafson
i Göteborg

Gustav Boija

Carl Eric Hedin

James I. A. Dickson

Hj. Åhman

Olof Johansson

Ernst V. Staxäng

Elsa Lindskog

Birgitta Sjöqvist

Sven Svensson
i Krokstorp

Einar Andersson
i Hyssna
